

Volunteers from School - Curs de Formació de Professorat

Mòdul 2 -Com motivar els alumnes a participar en activitats de voluntariat.

País: Itàlia

Soci responsable: CEIPES

Data: 05/07/2023

**Funded by
the European Union**

Finançat per la Unió Europea. Tanmateix, les opinions i opinions expressades són només les de l'autor o autors i no reflecteixen necessàriament les de la Unió Europea o l'Agència Executiva Europea d'Educació i Cultura (EACEA). Ni la Unió Europea ni l'EACEA es poden fer responsables d'ells. Número de projecte: 2022-1-ES01-KA220-SCH-000087095.

Voluntaris de l'escola - 2022-1-ES01-KA220-SCH-000087095

COL·LEGI
BELL-LLOC

idec

symplexis

CEIPES

**Liceo Scientifico Statale
S. CANNIZZARO**
Palermo

Taula de continguts

1. Introducció3

2. Participació de l'alumnat en la definició, planificació i presa de decisions de les activitats.4

2.1. Tipus de projectes on implicar l'alumnat4

2.2. Implicar l'alumnat en el procés de presa de decisions4

2.3. Implicació en el procés de recerca4

3. Establir fites visibles i significatives.5

3.1. Feu un seguiment dels vostres assoliments5

4. Reforçar la cohesió grupal mitjançant activitats de voluntariat.6

4.1. Cohesió de grup 6

4.2. Voluntariat i cohesió grupal6

5. Activitats de Voluntariat i Ciutadania Digital.7

5.1. Narració digital 7

6. Implicar l'alumnat en l'avaluació de l'activitat.8

6.1. Global Eines

8

Apèndix 10

1. Introducció

En aquest mòdul s'exploraran el conjunt d'activitats i la preparació d'aquestes activitats per motivar els alumnes a participar en iniciatives de voluntariat dins del programa escolar.

El voluntariat és una activitat social essencial per definir i configurar la sensibilitat dels joves i fer-los més conscients del seu context social. És una experiència que ajuda els estudiants a créixer i una manera d'explorar accions desinteressades i sentir-se més part d'una comunitat. Totes aquestes qualitats són essencials a la nostra societat i seran més importants quan es facin a una edat jove.

Tenir un projecte és essencial per construir un sentit de propòsit i vocació, ajuda a la cohesió entre un grup, a adquirir noves habilitats, a desenvolupar la personalitat juvenil i a donar una sensació de satisfacció. També pot ajudar a minimitzar els problemes quotidians tenint en compte un objectiu més gran.

L'aprenentatge servei és vital per aprendre a afrontar els reptes de la vida. En els paràgrafs següents, trobareu algunes preguntes orientatives per acompanyar l'alumnat a trobar la motivació per participar activament en tots els aspectes possibles d'un projecte, des de la planificació passant per la implementació fins a l'avaluació.

2. Participació de l'alumnat en la definició, planificació i presa de decisions de les activitats.

En aquest apartat, parlem específicament de la implicació dels estudiants en projectes dirigits al servei de la comunitat. Els beneficiaris d'aquests projectes són altres persones i el seu desenvolupament pot tenir lloc en diferents sectors.

2.1. Tipus de projectes on implicar els alumnes

Hi ha molts tipus de projectes solidaris: els que ensenyen noves habilitats a persones desfavorides; les que impliquen treballar amb la gent gran; ajudar persones amb desavantatges i discapacitats; projectes que tracten temes ambientals; campanyes solidàries; activitats culturals i relacionades amb el patrimoni cultural; aquells que aborden la sensibilització mediàtica i la promoció de la salut i l'esport.

2.2. Implicar l'alumnat en el procés de presa de decisions

A l'hora de desenvolupar projectes a l'escola, és evident que els alumnes participaran en les activitats previstes pel projecte. Però per tal de motivar i fer que els alumnes se sentin realment participants del projecte, és ideal implicar-los en la totalitat del procés de planificació. Aquest acte participatiu genera una implicació fonamental per a l'èxit del projecte. El resultat serà no només l'assoliment dels objectius del projecte sinó l'èxit en termes d'objectius per a la col·lectivitat i el creixement de l'individu. La participació és un factor col·lectiu per la qual cosa els esforços s'han de dirigir a la implicació de tots els alumnes.

Algunes preguntes que cal fer quan intenteu implicar els estudiants són:

- *Fins a quin punt els estudiants poden participar en la planificació del projecte?*
- *Quins aspectes del projecte?*
- *Tenen espai per a suggeriments?*
- *Com es pot fer això?*
- *És necessària la participació individual i com es pot fer en grup?*
- *De quina manera ajudarà la cooperació?*

2.3. Implicació en el procés de recerca

És essencial fer alguna cosa socialment beneficiós per al context en què vivim. Atendre necessitats reals a nivell local i implicar els estudiants en la fase de recerca és un gran recurs per començar a dissenyar un projecte. Després de la fase preliminar, és útil recollir idees. La millor manera és consultar material sobre diversos temes socials, retalls d'articles i altres projectes. Els estudiants poden discutir i triar el que més els convingui i el seu context. A continuació, podeu cartografiar el territori per trobar quines associacions poden col·laborar amb vosaltres en funció de les necessitats seleccionades i assegurar-vos que els estudiants estiguin actius en aquest procés posant-vos en

contacte directament amb possibles socis. Aquest conjunt d'activitats motivarà els estudiants a començar de la millor manera possible.

3. Establir fites visibles i significatives.

En el SL (Aprentatge Servei) o aprenent servint als altres, els destinataris del servei no són només els beneficiaris sinó també els participants implicats en primer lloc.

Per motivar els participants durant tot el procés és fonamental reconèixer els èxits aconseguits i establir fites a assolir.

Una fita és el full de ruta del projecte. Establir una fita us permet tenir una visió completa dels resultats de l'aprenentatge i del que s'aprèn fent. Penseu en què es pot aprendre, com identificar l'assoliment d'una fita, què significa assolir aquest objectiu i quins beneficis té. Les fites et recorden que has de celebrar els teus èxits i reconèixer la importància del teu treball.

3.1. Feu un seguiment dels vostres assoliments

Una fita t'ajuda a fer un seguiment dels teus èxits, tenir una imatge clara del treball realitzat, tornar a establir objectius i saber de què parles. Podeu fer un seguiment d'objectius, situacions difícils, tasques realitzades a temps, expectatives i reconeixements.

Per establir fites del projecte, heu de fer alguns passos:

1. **Identificar les fases del projecte:** marqueu-les com a fites per centrar-vos en els vostres objectius i terminis més reduïts.
2. **Afegeix detalls:** definiu en poques línies cada fita i desglosseu-la en tasques i subtasques i passos necessaris per completar-les.
3. **Assigna cada fita a una persona o grup:** cada alumne o grup d'alumnes s'encarregarà del seguiment i assolir una fita. Ajuda a mantenir alta la motivació i el sentit de la responsabilitat.
4. **Visualitza les fases del teu projecte:** crea un gràfic o dibuixa un pòster amb les fites del projecte. D'aquesta manera és més fàcil vigilar les fases del projecte.
5. **Afegeix el significat:** intenta definir per què cada fita és important i què significa assolir-la a nivell individual i col·lectiu.

I recordeu de ser específics a l'hora d'establir una fita realista quant als resultats que voleu assolir i posar un període de temps.

4. Reforçar la cohesió del grup mitjançant activitats de voluntariat.

Segons l'informe de Thinking Impact (2023), les accions participatives com el voluntariat ajuden amb sentiments d'accés, equitat i connexió entre els membres d'una comunitat. Per citar Markus i Kirptchenko de l'informe, "La definició de cohesió social es basa en factors intangibles, com ara el sentiment de pertinença, els valors comuns, la voluntat de participar i compartir els resultats" (p.24).

4.1. Cohesió de grup

La cohesió del grup influeix en molts factors positius com ara la motivació, el rendiment, la satisfacció dels membres i l'ajust emocional dels membres. Un equip cohesionat se sent motivat, confiat i autoestima, factors que ajuden a la progressió exitosa d'un projecte.

A més, en un grup cohesionat, és més difícil que un dels membres es faci a un costat i deixi que els altres facin tota la feina, un fenomen anomenat odi social. Un grup unit també registra nivells més alts d'optimisme i nivells més baixos d'ansietat i estrès i millora la capacitat de presa de decisions en circumstàncies estressants.

La cohesió del grup es pot promoure a través d'accions participatives i es pot desenvolupar a través de mètodes i activitats d'educació no formal com ara dinamitzadors i trencagels de team building. En el paràgraf següent veurem com el voluntariat contribueix a un sentit de comunitat i cohesió.

4.2. Voluntariat i Cohesió Grupal

La cohesió de grup és una idea arrelada en el terme més ampli de cohesió i inclusió social. Segons l'informe Think Impact (2020): la idea de cohesió social és quan s'inclou tots els membres de la societat i tots tenen els recursos, les oportunitats, les capacitats i el suport que necessiten per participar plenament en la vida econòmica i comunitària de la nació, per desenvolupar el seu propi potencial i ser tractats amb dignitat i respecte" (pàg. 24).

Vegem com les accions participatives poden contribuir a la cohesió social. Proporcionen necessitats socials i de grup essencials, com ara:

- Accés a infraestructures on desenvolupar el voluntariat i activitats i accions de suport a diferents categories de persones.
- Connexió entre els membres d'una comunitat.
- Equitat en la distribució d'oportunitats.
- Donar suport a la comunitat perquè tingui veu en els debats públics i la presa de decisions.
- Donar suport per superar les barreres a la participació en les activitats.
- Alt nivell de confiança en els altres.
- Respecte a les normes socials.
- Considereu el voluntari com un individu i no només com un recurs i accepteu els diferents valors i estils de vida dels altres.

5. Activitats de Voluntariat i Ciutadania Digital.

Per al Consell d'Europa, la ciutadania digital és “la capacitat de participar de manera activa, contínua i responsable en la vida comunitària (local, nacional, global, en línia i fora de línia) a tots els nivells (polític, econòmic, social, cultural i intercultural)”.

El treball de voluntariat i l'aprenentatge digital es poden beneficiar mútuament i treballar en sinergia. El treball voluntari es pot digitalitzar i difondre a través de diferents canals. Els participants poden aprendre noves eines i adquirir noves competències digitals mitjançant la implementació d'activitats de voluntariat. Les eines digitals poden augmentar l'impacte d'un projecte, promoure una xarxa sòlida entre persones i organitzacions i fer un seguiment de les activitats realitzades i del progrés.

Les directrius del Consell Europeu sobre l'ensenyament de la ciutadania digital subratllen la importància d'ajudar els estudiants a entendre com utilitzar les tecnologies digitals per participar en activitats democràtiques i participar en activitats fora de línia que promouen la ciutadania democràtica, com ara participar en un diàleg intercultural (Cortesi 2020, p. 15). .

Segons Youth and Digital Citizenship+ (Plus): Comprensió de les habilitats per a un món digital: "Les àrees que constitueixen la ciutadania digital són 17 i comprenen el compromís cívic i polític, el pensament computacional, el context, l'exploració i formació de la identitat i el comportament positiu/respectuós".

Així doncs, moltes de les competències se centren en el context social i els comportaments en ser membres d'una comunitat. Les competències digitals s'ensenyen com a competències transversals a les escoles de molts països occidentals. Poden ser complementàries a les activitats de voluntariat i funcionar com a eines educatives.

5.1. Narració digital

La narració digital és una eina poderosa per desenvolupar la competència digital i comunicativa. La narració pot tractar sobre l'experiència de voluntariat que està treballant la classe, els pensaments, els sentiments i la ruptura dels moments més significatius. La narració de contes es pot fer gravant un podcast, fent un pòster en línia o recopilant diferents suports en una pissarra en línia.

(Fes APS! Guia pràctica d'aprenentatge servei per a joves,pàg. 22)

6. Implicar els alumnes en l'avaluació de l'activitat.

Al final del projecte, és important dedicar un temps a avaluar l'experiència, els assoliments, però també la sensació general que van passar els alumnes durant la realització de les activitats. És important guiar els estudiants a través de preguntes com:

- *S'han assolit els objectius?*
- *L'organització era bona?*
- *Les activitats previstes han donat el resultat?*
- *Hi ha hagut canvis amb la implementació?*
- *Va ser bona la col·laboració amb les organitzacions?*

En els paràgrafs següents, veiem per què és important la reflexió i com incloure-la a les activitats. Quines són les maneres de reflexionar sobre la feina feta? Com tenir en compte els sentiments i els pensaments dels participants?

La reflexió “ajuda a donar sentit personal i cívic a l'experiència viscuda”. L'experiència de reflexionar sobre el que s'ha fet ajuda a retrobar els passos fets, emmarcar l'experiència en el seu conjunt i, per tant, aprendre millor.

La implicació en el procés d'avaluació es pot fer de diferents maneres mitjançant dibuixos, esquemes, qüestionaris i reflexió grupal.

Per autoavaluar-nos podem distingir tres moments abans, durant i després de l'experiència participativa.

Abans és útil reconèixer quines són les vostres preocupacions, les vostres fortaleses i habilitats.

Durant el procés és important recollir totes les proves possibles, com ara fotos i vídeos, per tal de poder controlar i avaluar al final si el procés va anar bé i com va procedir.

Després allà serà la fase de prova del que s'ha après.

La importància de l'autoavaluació és donar sentit a l'experiència i a les coses útils apreses. “En resum, l'autoavaluació requereix reflexió, autoconeixement, autonomia i flexibilitat en els processos d'aprenentatge basats en l'autoobservació i l'autoconsciència del que es fa”.

6.1. Eines globals

A la base de l'avaluació dels alumnes hi ha uns criteris d'avaluació. Els criteris d'avaluació són un conjunt de paràmetres per mesurar el rendiment del projecte. Avaluen la rellevància i coherència dels objectius, l'eficàcia de la implementació, l'eficiència amb indicadors qualitatius i quantitatius, l'impacte en el context i els participants, i la sostenibilitat del projecte. Per exemple, podeu decidir

implicar almenys 5 organitzacions locals en el vostre projecte o establir un "enfocament de planificació estratègica" com a criteri d'eficàcia.

La retroalimentació és una eina igualment important per a l'avaluació al final d'un projecte. També es poden recollir comentaris durant la vida útil del projecte. La retroalimentació pot motivar i millorar el rendiment i és una eina preciosa per a l'aprenentatge continu. Es pot recollir de diferents maneres, des d'enquestes fins a intercanvis verbals o en una activitat no formal.

El dossier d'aprenentatge és una eina útil no només per fer un seguiment de la feina feta sinó també per entendre les connexions creades dins del projecte, les sinergies i una manera fantàstica de gestionar per tu mateix una eina d'avaluació. És una eina connectada amb sentiments de consciència i gratitud.

L'autoavaluació del grup es produeix quan tothom recull i comparteix amb els altres la seva contribució al projecte.

La coavaluació ajuda a compartir coneixements i facilita el desenvolupament de les competències sobre com aprendre, l'autonomia i la iniciativa, i ajuda a millorar les relacions entre companys. Per dur a terme l'activitat de coavaluació cal compartir criteris d'avaluació, fer propostes positives de millora i donar temps de retroalimentació.

Bibliografia

- COM FER APS EN ELS CENTRES EDUCATIUS?:
AVALUACIÓ DELS APRENENTATGES EN ELS PROJECTES D'APRENENTATGE SERVEI
https://aprenentatgeservei.cat/wp-content/uploads/guies/aps_avaluacio_aprenentatge-amb-annex.pdf
- Cortesi, Sandra, Alexa Hasse, Andres Lombana-Bermudez, Sonia Kim i Urs Gasser. "Joves i ciutadania digital+ (Plus): entendre les habilitats per a un món digital". Centre Berkman Klein per a Internet i Societat (2020).
https://dash.harvard.edu/bitstream/handle/1/42638976/2020-03_YouthAndDigitalCitizenship%2b%28Plus%29.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- "Fes APS! Guia pràctica d'aprenentatge servei per a joves", promotor del centre aps aprenentatgeservei https://drive.google.com/file/d/1a4lZWvoMKzgy_iSDZSjXLDbgGbCXHKqi/view
- Com escriure fites del projecte (amb consells pràctics i exemples), Filestage. <https://filestage.io/blog/project-milestones/>
- Cohesió del grup. [29 de gener de 2023]. A la Viquipèdia. https://en.wikipedia.org/wiki/Group_cohesiveness
- "Informe sobre el voluntariat, l'acció participativa i la cohesió social Reimaginant el voluntariat per a l'Austràlia contemporània", Think Impact, 28 de setembre de 2020 https://centreforparticipation.org.au/wp-content/uploads/2020/12/J18CFP01_Report_D.pdf
- "What is Evaluation Criteria?", PARS Research, 11 d'octubre de 2016. <https://www.linkedin.com/pulse/what-evaluation-criteria-pars-research/>